

Projev na XXVII. zasedání Akademického sněmu

15. prosince 2005

Václav Pačes

Kolegyně a kolegové, vážení hosté

předstupuji před Vás dnes poprvé ve funkci předsedy Akademie věd a oslovuji vás jménem celé Akademické rady, kterou jste zvolili na svém letošním jarním zasedání. Rád bych hned na počátku svého vystoupení vyjádřil přesvědčení, že Akademie věd a celá soustava jejích vědeckých pracovišť, za niž jsme z vašeho pověření převzali zvýšenou odpovědnost, je institucí dobrou a konsolidovanou, která v mezích daných možností pracuje jako celek svědomitě a v podstatě úspěšně.

Nejsem fanatickým příznivcem sčítání naukometrických bodů, ale nedávno zpracovaná nezávislá analýza takových údajů potvrdila vzestupný trend měřitelné výkonnosti akademických pracovišť. Tato pracoviště sdružují (v přepočteném stavu) zhruba 25% českých výzkumných pracovníků, avšak počet jejich vědeckých publikací představuje 43% a jejich citační odezva dokonce 51% z celé naší výzkumné základny. Zde je třeba poznamenat, že se občas objevují tabulky výkonnosti, kde se porovnávají chybné údaje. Například při porovnávání vědeckého výkonu Akademie a některých jiných institucí, kdy je výkon vztahován k vynaloženým prostředkům „na výzkum a vývoj“, je třeba vzít v úvahu, že v Akademii jsou z prostředků na výzkum a

vývoj hrazeny veškeré výdaje včetně všech provozních, mzdových a investičních nákladů, kdežto u ostatních institucí je podstatná část těchto výdajů hrazena z jiných zdrojů.

Přes tyto vcelku příznivé údaje však máme ještě dost daleko k tomu, aby se naše Akademie, jak si to všichni přejeme, zařadila mezi nejrespektovanější (řekněme alespoň) evropská vědecká centra a aby celý náš výzkum a vývoj svým výkonem a svými výsledky dosáhl vysoké mezinárodní úrovně.

K tomu, aby se tak stalo, abychom lépe obstáli v mezinárodní soutěži o prestiž a konec konců i o finanční prostředky, je třeba zajistit některé zásadní vnější, ale i vnitřní, podmínky. Nelze ani při všem talentu a úsilí v mezinárodní soutěži úspěšně obstát, když relativní počet výzkumných pracovníků v České republice je ve srovnání s průměrem vyspělých evropských zemí poloviční a nižší je i ve srovnání se Slovinskem a Maďarskem. Stejně tak nelze ani sebevětší snahou zvrátit skutečnost, že celková podpora výzkumu a vývoje z veřejných prostředků po řadu posledních let stagnuje. S podporou z podnikatelských zdrojů to přitom není o nic lepší. Uvědomujeme si sice, že jako součást naší společnosti jsme závislí na celkovém výkonu naší ekonomiky, je však třeba vidět, že vědecká práce je z velké části realizována za dolary a eura a že z tohoto pohledu je i zdánlivě velký grant v českých korunách nedostatečný.

Žijeme v demokratické společnosti a jsme tedy závislí na tom, jak se nám podaří přesvědčit veřejnost, že investice do výzkumu jsou pro prosperitu naší Země mimořádně významné. Nezapomínejte prosím na to, že je velmi důležité srozumitelně a pravdivě informovat širokou veřejnost o tom co a proč děláme.

Jestliže ovšem klademe tyto požadavky a nároky směrem „ven“ a „nahoru“, pak samozřejmě musíme o to více dbát i o pořádek, účelnost a efektivnost naší vlastní práce. Základní směrnicí k tomu je Koncepce rozvoje výzkumu a vývoje v Akademii věd ČR, aktualizovaná pro období let 2005 – 2008, kterou tento náš Sněm schválil právě před rokem a která zůstává i nadále vodítkem pro naši práci. Přesto bych rád některé myšlenky a zásady, související s touto koncepcí, ještě znovu zdůraznil.

Především chci vyjádřit své hluboké přesvědčení, že základní cestou k úspěchu Akademie věd jako celku i jejích jednotlivých pracovišť je všestranná, výrazná a rozhodná podpora vědecké excelence, podpora vynikajících, mezinárodně uznávaných vědeckých osobností i týmů, podpora vzniku jimi vytvářených vědeckých škol. Zde musí Akademická rada, ale zejména i jednotlivá pracoviště, jejich ředitelé a vědecké rady, vynaložit veškeré možné úsilí. Tomu by se mělo podřídit v podstatě všechno co děláme. Dosahovat toho je třeba i za cenu nepopulárních rozhodnutí, tedy třeba i ukončením spolupráce s těmi

kolegy, jejichž pracovní výsledky nejsou dlouhodobě povzbudivé. Z vlastní zkušenosti ředitele ústavu vím, že to lze udělat.

Nedávno se sešla Akademická rada s předsednictvem Vědecké rady k neformální diskusi o tom, jakými prostředky bychom měli tohoto hlavního cíle dosahovat. Zkuste si udělat analýzu toho, které týmy byste v ústavech ponechali když byste museli výrazně snižovat stavy zaměstnanců. Mezi nimi budou pravděpodobně ti, kteří by měli dostat podporu k tomu, aby mohli vyniknout.

S tím souvisí i mechanismy, jimiž bychom měli udržet ve vědě nadějně mladé kolegy. Pokračuje výstavba ubytoven a startovacích bytů, které jsou jim přidělovány po průhledném projednání žádostí bytovou komisí. Udělují se Wichterlovy prémie, jimiž se snažíme poněkud vylepšit v celku ubohé platy začínajících vědců. Udělením prestižních Purkyňových fellowshipů se daří přilákat renomované vědce ze zahraničí. Uvažujeme nyní i o speciální podpoře bohemikálních studií včetně dlouhodobějších pobytů bohemistů ze zahraničí na našich pracovištích.

Dnes je ovšem už za námi doba, kdy bychom měli sáhnout k výrazné redukci akademických pracovišť. K tomu došlo v letech 1992 a 3, kdy bylo zrušeno 22 ústavů a počet pracovníků Akademie věd se snížil na polovinu. V důsledku toho, a dále i důraznou implementací grantového systému a kroků následujících po

periodických evaluacích mezinárodními odbornými komisemi, nemáme dnes v Akademii vysloveně slabá pracoviště. V loňském roce byly po evaluacích ústavy rozděleny do kategorií podle své výkonnosti a jejich rozpočty byly podle toho upraveny. Mnoha ústavů se to výrazně dotklo. Tato opatření jsou však rámcová a hlavní tíha jemnějších opatření ke zvyšování naší vědecké úrovně leží a v nových podmínkách veřejnoprávních výzkumných institucí bude ještě více ležet na samotných ústavech.

Po léta jsme si opakovali, že jako nevelká země nemáme sílu a prostředky na to, abychom uskutečňovali kvalitní výzkum ve všech hlavních směrech a oblastech vědy a že je pro nás nezbytný výběr témat a soustředování sil. To je nepochybně pravda. Nesmí to však být chápáno tak, že bychom rezignovali na sledování vývoje celé světové vědy, jejích hlavních trendů a perspektivních směrů. Jedině to nám totiž umožní, abychom mohli rychle reagovat na nové informace a včas začali pracovat na nových, slibných, otevírajících se tématech. Domnívám se, že právě soustava pracovišť Akademie, která je v České republice relativně nejkomplexnější výzkumnou institucí, má pro to nejlepší předpoklady a má za to také zvláště vysokou odpovědnost.

V poslední době se v dokumentech naší vlády i EK, které se týkají výzkumu a vývoje, výrazně objevuje požadavek, aby byl přednostně podporován a rozvíjen takový výzkum, který má pokud možno nejrychlejší příznivý vliv na rozvoj ekonomiky a na

zvyšování její konkurenceschopnosti. To je snad správný požadavek a koncepce činnosti naší Akademie na něj reaguje. To však neznamena, že bychom rezignovali na další společenské funkce vědy. Věda je přece i neodmyslitelnou složkou naší národní kultury a vzdělanosti, a navíc naprosto nezastupitelnou tam, kde jde přímo o náš jazyk, naše dějiny, naši národní kulturu a umění. Proto musíme i při respektování jiných priorit zajišťovat i rozvoj těch vědních oborů, které sice nepřinášejí okamžitý a přímý ekonomický efekt, ale bez nichž si život civilizované země a kulturního národa prostě nelze představit.

Myslím, že výsledky naší práce z poslední doby ukazují, že máme předpoklady a síly pro naplňování cílů, o nichž jsem teď mluvil. Možná bych zde mohl připomenout některé poslední významné pokroky. O dobrém postavení naší fyziky svědčí například umístění TOKAMAKu COMPASS v našem Ústavu fyziky plazmatu nebo instalace elektrostatického urychlovače TANDETRON v Ústavu jaderné fyziky za významné finanční podpory Mezinárodní atomové agentury. Daří se naplňovat program INFRAGEN a byly provedeny první kroky k tomu, aby se Česká republika stala členem Evropské jižní observatoře.

Z konkrétních výsledků je významný například výzkum ekologického chlazení, které spočívá na využití velmi silných, tzv. obřích magneto-kalorických jevů. Tato metoda se dostala ve Fyzikálním ústavu do stádia realizace zkušebních zařízení. Velmi

ceněné je vypracování unikátní metody analýzy rostlinného genomu na Ústavu experimentální botaniky v Olomouci. V Ústavu anorganické chemie byly syntetizovány nové účinné nepeptidomimetické inhibitory proteázy HIV (působí AIDS). Ve spolupráci s Ústavem organické chemie a biochemie a Ústavem analytické chemie VŠCHT jsou tyto inhibitory testovány. Výstupem spolupráce jsou – vedle publikací - i v roce 2005 udělený český patent a přihlášky dalšího českého a světového patentu.

V oblasti archeologie jsou zajímavé nové nálezy v Chotěbuzi na Těšínsku a v listopadu tam otevřený archeopark. Stojí za to se tam jet podívat. Významné jsou dvě mezinárodní akreditace, a sice akreditace pro zkoušky angličtiny TOEFL oddělení studia jazyků a akreditace pro doktorské studium v USA společnému pracovišti Národohospodářského ústavu a UK. Výsledky dlouhodobého psychologického výzkumu v oblasti struktury osobnosti byly publikovány v prestižním časopise Science. Ústav pro jazyk český vyvinul softwarový nástroj „**Kontrola české gramatiky**“, který se dostal na trh jako součást MicroSoftOffice 2005.

Rád bych na tomto místě za nás všechny blahopřál pracovníkům Akademie, kteří byli v letošním roce za svou práci oceněni. Především to je Helena Illnerová, které prezident republiky udělil státní vyznamenání – „medaili za zásluhy“. Dále František Šmahel, který se stal nositelem prestižní ceny „*Praemium*

Bohemiae“. Armin Delong, Blanka Říhová a Karel Ulbrich byli oceněni nadací „Česká hlava“, Josef Syka, Alois Kufner a Josef Blahož získali cenu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy, Jan Bubeník cenu Ministerstva zdravotnictví, Eva Syková Haškovcovu cenu Nadačního fondu Paula Jenssena, Milan Holec již podruhé cenu Alfreda Badera, Ladislav Sehnal cenu Františka Nušla České astronomické společnosti a pět mladých kolegů, bylo odměněno cenami Josefa Hlávky.

Vracím se ještě k tomu, že je třeba informovat veřejnost o naší činnosti. Velmi se osvědčují programy Otevřená věda a Týden vědy a techniky s každoročními dny otevřených dveří na našich ústavech. Celkový počet návštěvníků našich pracovišť každým rokem roste a letos přesáhl 8300 zájemců. Přednášek se v Týdnu vědy zúčastnilo rekordních 2800 posluchačů a to nejen v Praze, ale letos nově i v Brně a v Českých Budějovicích. Celkový počet účastníků všech akcí Týdne vědy a techniky byl kolem 12 000. Potěšitelné je, že zájem o vědu projevují zejména středoškoláci. Tiskový odbor Akademie pořádá mnoho tiskových konferencí k různým tématům, podařilo se navázat úzkou spoluprací s českým rozhlasem, zejména s novou stanicí LEONARDO i s Českou televizí. Velký význam má z tohoto hlediska naše nakladatelství ACADEMIA. Je třeba vyzdvihnout i aktivity našich vědeckých společností, které například organizují olympiády středoškolských studentů nebo kurzy (včetně praktických laboratorních) pro profesory středních škol. Akademie věd spolu-

pracuje i s vysloveně kulturními institucemi, například s divadlem VIOLA a od letoška i s Českou filharmonií.

A nyní mi dovoluji, abych stručně promluvil jednak o činnosti Akademické rady v období od jejího zvolení a o tom, co nás čeká v blízké budoucnosti. Podrobnou faktografickou zprávu o naší práci za uplynulých osm měsíců jste obdrželi v písemné podobě a nebudu ji tedy opakovat.

Připomenu jen, že nově zvolená Akademická rada již na svém prvním zasedání rozdělila všem svým členům konkrétní pracovní úseky. Přitom došlo oproti minulosti k některým změnám: náročný úsek podpory výzkumu a vývoje byl rozdělen mezi dva členy Rady, z nichž jeden se zabývá agendou institucionální podpory a druhý agendou podpory účelové včetně činnosti Grantové agentury Akademie věd. Objem práce, který tyto odbohy zvládají je obdivuhodný. Vzhledem k rostoucímu významu a náročnosti byly také jako nové samostatné pracovní úseky vyčleněny koncepční otázky integrace Akademie věd do Evropského výzkumného prostoru a koncepční otázky styku Akademie a jejích pracovišť s podnikatelskou a aplikační sférou. K obdobným změnám došlo i při obnovování a rozšiřování soustavy poradních a pomocných orgánů Akademické rady. Svou práci neprodleně zahájila i Vědecká rada Akademie, zvolila svými místopředsedy čtyři významné vědce ze všech hlavních vědních oblastí a do

významné funkce předsedkyně komise pro etiku vědecké práce postavila profesorku Helenu Illnerovou.

Hlavní obsah naší práce od dubna až do těchto dnů se pak týkal přípravy a realizace nových základních zákonů, upravujících právní a ekonomické postavení Akademie věd a jejích pracovišť, tedy zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, a zákona č. 342/2005 Sb., který v souvislosti s přijetím zákona o veřejných výzkumných institucích novelizuje některé další zákony, na prvním místě i zákon o Akademii věd ČR.

Před svým zvolením předsedou Akademie jsem měl jisté výhrady k ustavení veřejných výzkumných institucí. Z vlastní praxe vím, že u poměrně malých subjektů jsou například Dozorčí rady formálními orgány, že se nároky na některé administrativní úkony zvýší, že veřejnoprávní statut se ne vždy osvědčuje. Zákony však byly přijaty a platí a v průběhu přípravy jejich implementace jsem si uvědomil, že pozitiva nového uspořádání převažují nad případnými problémy. Oba zákony ve znění, které předložila vláda a na němž se vedení Akademie věd výraznou měrou podílelo, nabyly účinnosti dnem svého vyhlášení ve Sbírce zákonů dne 13. září 2005. Jejich v podstatě bezkonfliktní projednávání a přijetí sice nevzbudilo v širší veřejnosti větší pozornost, ale pro nás jde v jistém smyslu přece jenom o událost historickou.

Prvním krokem k realizaci nových zákonů bude přijetí nových Stanov Akademie, které předkládáme již dnešnímu zasedání Akademického sněmu v dalším bodě pořadu. O významu a obsahu tohoto dokumentu budu podrobněji hovořit až v úvodu jeho projednávání.

Dalším přípravným krokem, který je rovněž na programu našeho dnešního zasedání, je dílčí restrukturalizace soustavy vědeckých pracovišť Akademie, jejímž smyslem je, aby do nové právní a ekonomické formy veřejných výzkumných institucí přešly pokud možno dostatečně velké a životaschopné organizace. Také touto otázkou jsme se zabývali již na dvou posledních zasedáních našeho Sněmu. V konečném návrhu zbývajících restrukturalizačních změn, který vám byl předložen, se sice nepodařilo naplnit všechny původní záměry, ale přesto jde o nejrozsáhlejší a nejhlubší zásah do soustavy pracovišť AV ČR od roku 1993. V této souvislosti bych rád zvláště vyzdvihl a ocenil iniciativu a vstřícnost českobudějovických biologických pracovišť, díky níž má v Českých Budějovicích vzniknout veřejná výzkumná instituce nového typu – Biologické centrum Akademie věd. Věřím, že tento svého druhu vědeckoorganizační experiment bude úspěšný a přinese cenné podněty a zkušenosti i pro další oblasti naší práce.

Jako třetí zásadní krok bychom pak měli na našem dnešním zasedání schválit konečný seznam pracovišť Akademie, která se

ve smyslu zákona stanou ke dni 1. ledna 2007 veřejnými výzkumnými organizacemi.

Poté, co Akademický sněm rozhodne o těchto krocích, bude naším společným úkolem v prvním pololetí 2006 dokonale připravit nové zřizovací listiny všech pracovišť Akademie jako veřejných výzkumných institucí se všemi zákonnými náležitostmi. Zřizovací listiny pak budou do 30. června 2006 předloženy Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy k vyjádření a další nutné údaje k zápisu do celostátního rejstříku veřejných výzkumných institucí, což umožní, aby naše pracoviště jako veřejné výzkumné instituce mohla již k 1. lednu 2007 v plném rozsahu zahájit svou činnost. Podrobné metodické pokyny a návod ke způsobu zajištění tohoto úkolu vydá Akademická rada po konzultaci s Ministerstvem školství v nejbližší době.

Dále bude nutno již od počátku příštího roku ve spolupráci se zúčastněnými pracovišti řešit optimální převody nemovitého majetku na jednotlivá pracoviště tak, aby provoz pracovišť byl plně zabezpečen a aby si přitom Akademie jako soustava pracovišť ponechala rezervy na rozvojové úkoly, které nás nepochybně čekají.

A konečně musí Akademická rada ve spolupráci s vědeckými radami pracovišť již v prvním pololetí 2006 rozhodnout o osobách, které budou od 1. ledna 2007 do jmenování řádných ředi-

telů, tedy ve velmi náročném počátečním období, pověřeny řízením jednotlivých veřejných výzkumných institucí.

Ve druhém pololetí příštího roku nás jako hlavní úkol očekává dokončení všech vnitřních organizačních a ekonomických předpisů pro činnost veřejných výzkumných institucí a jejich orgánů tak, aby k 1. lednu 2007 byly tyto podmínky pro úspěšné zahájení jejich práce dokonale připraveny. A první pololetí roku 2007 pak již bude obdobím vlastního konstituování veřejných výzkumných institucí, volby jejich rad, jmenování ředitelů, ustavení dalších orgánů a praktického uplatňování nového pojetí a způsobu jejich práce.

Zdůrazňuji, že přechod na novou právní úpravu se nedotkne jednotlivých pracovníků. Jejich pracovní poměr, stejně jako existence pracovišť neztratí kontinuitu. K 31. 12. 2006 budou ze zákona ukončeny pouze funkční období ředitelů a vědeckých rad pracovišť. Tolik tedy k tomuto pro nás momentálně nejdůležitějšímu administrativnímu úkolu.

Z oblasti úcelové podpory výzkumu bych se rád zmínil jen o dvou záležitostech. Především chci připomenout, že v první polovině roku 2005 úspěšně proběhlo druhé a poslední kolo veřejné soutěže v programu „Podpora projektů cíleného výzkumu“ s termínem zahájení 1. července 2005. Do soutěže bylo řádně

přihlášeno 102 návrhů projektů, z nichž Akademická rada na návrh Rady programu přijala v rámci daných finančních možností 24 projektů. Nebývale velký ohlas měla i další veřejná soutěž organizovaná Grantovou agenturou AV ČR, vyhlášená koncem května 2005. Do této soutěže bylo přijato 371 návrhů standardních a 226 juniorských projektů, což představuje oproti minulému roku vzrůst o 20% a oproti letům 1995 – 2003 růst již téměř na dvojnásobek. Uděleno bylo celkem 162 grantů. Tento růst zájmu o účelové financování, který bude nepochybně dále pokračovat, s sebou samozřejmě nese i některé jak principiální, tak praktické problémy, nad nimiž se budeme muset do budoucna zamyslet. Informuji vás také o tom, že uvažujeme o zavedení speciálních grantů pro rodiče vracející se k vědecké práci z mateřské dovolené.

Druhou skutečností, kterou bych zde chtěl připomenout, bylo zpracování výzkumného programu „Nanotechnologie pro společnost“, jehož smyslem je koncentrace a koordinace sil ze všech vědních oborů, jež mají k této moderní, rychle se rozvíjející, ale u nás dosud velmi roztráštěné výzkumné oblasti vztah. Přínosem programu by měla být i možnost zakoupení nákladných investičních celků nutných k dalšímu rozvoji výzkumu. Výzkumný program „Nanotechnologie pro společnost, zpracovaný Akademií, byl včera vyhlášen.

Akademická rada se zabývala problematikou spolupráce s aplikovaným výzkumem a podnikatelskou sférou. Těžiště těchto aktivit samozřejmě leží v přímé a vzájemně výhodné spolupráci jednotlivých pracovišť s podniky a institucemi aplikovaného výzkumu. Ta se, jak věříme, dále podstatně rozvine po přechodu na veřejné výzkumné instituce, které budou mít větší ekonomickou samostatnost a volnost a budou mít i právo zakládat si za účelem praktického uplatnění svých výzkumných výsledků vlastní komerční firmy. Sama Akademická rada bude – vedle již zmíněného programu podpory projektů cíleného výzkumu a aktivní činnosti Rady pro spolupráci AV ČR s podnikatelskou a aplikační sférou - podporovat i další formy přesahu základního výzkumu směrem k aplikacím a vytváření potřebných právních a organizačních podmínek pro tyto aktivity. Tak např. dlouhodobá tradice úzké spolupráce ústavů Akademie s vysokými školami vyústila v ideu vybudování Institutu aplikovaných věd jako společného pracoviště Akademie věd a Českého vysokého učení technického v Praze s otevřeností pro další výzkumné instituce. Institut by měl významnou měrou přispívat k praktickému uplatňování vědeckých výsledků obou institucí a zároveň by byl pro vysokoškolské studenty i vědeckým výukovým centrem vysoké úrovně. Doufáme, že se tuto ideu podaří realizovat. V podobném duchu se nese i návrh na zřízení Biotechnologického ústavu AV ČR, který je ovšem zatím teprve ve stadiu prvních příprav a diskusí. Při těchto aktivitách je ovšem třeba zabránit střetu zájmů a striktně dodržovat platné zákony. Dejte na to prosím pozor!

Se vstupem do Evropské unie se postupně stávají jedním z významných zdrojů pro zlepšení podmínek výzkumu i aplikace jeho výsledků do praxe strukturální a kohezní fondy EU. Značné možnosti finanční podpory lze v rámci nového plánovacího období EU od roku 2007 očekávat jak z Evropského fondu regionálního rozvoje a jeho operačních programů, tak i ze 7. Rámcového programu. Zvláště mimopražským pracovištím se v oblasti strukturálních fondů EU otevírají mimořádné možnosti, pro jejichž využití však bude nezbytná úzká součinnost s krajskými koordinátory projektů a s regionálními centry. První pozitivní zkušenosti mají v této věci např. naše brněnská pracoviště, kde se již k využití prostředků strukturálních fondů EU připravují projekty.

Musím se ale zmínit o tom, že chystaná pravidla EU pro čerpání strukturálních fondů na výzkum jsou velmi omezující. Výše požadovaného spolufinancování se mi zdá neúměrně vysoká a vyloučení větší části Prahy z možností využití fondů by bylo nepříjemné nejen pro Akademii, ale zejména pro pražské vysoké školy.

Tím se dostávám k aktuálním otázkám naší spolupráce v Evropském výzkumném prostoru a na poli celé světové vědy. Já patřím ke generaci, která z vlastní zkušenosti ví, že pro vědeckou práci není nic horšího než izolace od kolegů v zahraničí. Máme štěstí, že dnes už žijeme v demokratickém svobodném

státě a že otevřená výměna myšlenek je samozřejmou součástí naší práce. Važme si toho! Akademie má dnes zajištěn styk s evropskými orgány, stálou misí ČR v Bruselu, styčnou kancelář CZELO v Bruselu i s příslušnými pracovními komisemi státních orgánů ČR. Soustavně je sledována a připomínkována i tvorba a aplikace evropských dokumentů pro oblast výzkumu a vývoje a řada evropských informačních zdrojů. Smyslem toho všeho je přispět ke zvýšení úspěšnosti zapojení pracovišť Akademie do evropských programů výzkumu, a to jak zvýšením informovanosti, praktickými radami i zprostředkováním potřebných kontaktů. Věřím, že tato aktivita našeho referátu pro evropskou integraci nalezne potřebnou odezvu i v zájmu a iniciativě našich pracovišť a že jejich účast na řešení programů EU, která v první fázi 6. rámcového programu dosáhla počtu 132 a byla nejvyšší ze všech výzkumných sektorů ČR, bude v příštím plánovacím období EU ještě překonána. Se zvláštním potěšením bych přitom chtěl zaznamenat, že se konečně otevírají možnosti evropské spolupráce i v humanitních oborech, a to prostřednictvím evropského projektu HERA („Humanities in the European Research Area“), na němž již rovněž intenzivně spolupracujeme.

Pokud jde o naši spolupráci s vysokými školami, lze říci, že se ve všech oblastech úspěšně rozvíjí. Přesto však musím konstatovat, že je škoda – ani ne tak pro Akademii jako spíš pro vysoké školy a hlavně pro celou naši společnost – že při uskutečňování doktorských studijních programů nemá Akademie věd

rovnoprávné postavení s vysokými školami a v důsledku toho není plně využito naše odborné zázemí pro výchovu nové vědecké generace. Nad tím by se měly naše zákonodárny sbory i vláda znovu zamyslet.

S naším rostoucím zapojováním do evropských programů bohužel souvisí značná byrokratická zátěž ze strany evropských orgánů. Ale co je horšího, byrokracie velmi roste i u nás. Je alarmující, že mnoho i mladých pracovníků tráví týdny a měsíce různým výkaznictvím místo aby pracovali na svých projektech. Ztrácíme tím mnoho sil. Zejména je třeba odmítnout byrokratický postup některých úřadů a úředníků, kteří místo aby dbali na hladké financování nejlepších projektů vyřazují je ze soutěže o prostředky na základě malicherných maličností.

Vedle vědecké spolupráce v rámci EU roste i spolupráce s ostatními oblastmi světa. Pokračuje spolupráce usnadněná tradičními dvoustrannými dohodami. Bylo nově uzavřeno či obnoveno a aktualizováno několik dohod o spolupráci, např. s Čínskou akademií věd, Polskou akademií věd a s Japonskou společností na podporu vědy.

Spolupráce se zahraničím ale také není prosta byrokratických překážek. Stále nemáme bezvízový styk s Kanadou a vízová procedura pro pobyty v USA je zdlouhavá a nepříjemná. Problémy máme ale i na naší straně. S prof. Paloušem jsme

jednali na cizinecké policii ČR a dojednali jsme pověření pracovnice policie, na niž je možno se obracet prostřednictvím Českého centra mobility, které Akademie zřídila po dohodě s MŠMT. Odkazy najdete na našich internetových stránkách. V této souvislosti jsem jednal s ministrem zahraničí a i zde máme nyní přímý přístup k panu náměstkovi pro konzulární záležitosti. Toho lze využít pro urychlení jednání na našich zastupitelských úřadech. Tyto aktivity však naráží na různá zákonná ustanovení, která ovšem nelze překračovat. A moje zkušenost bohužel je, že co se domluví na nejvyšších místech se někdy jen málo respektuje u úřednických přepážek.

Na závěr ještě několik slov o oblasti informačních technologií. Zde byly především řešeny požadavky pracovišť na financování nadústavních informačních systémů a bylo schváleno celkem 22 investičních položek, převážně pro podporu internetové telefonie, mikrovlnných spojů a komunikačních zařízení pro lepší propojení mezi pracovišti Akademie i navenek. Za zmínku stojí i skutečnost, že se po dlouhých průtazích a řadě diskusí podařilo k 1. srpnu 2005 spustit nové české webové stránky Akademie. Nejsou ještě dokonalé a za připomínky a náměty vám samozřejmě budeme vděční.

Vážení členové Sněmu, vážení hosté, to je vše, co jsem chtěl poznamenat a doplnit k předložené písemné zprávě o dosavadní činnosti Akademické rady. Dovolte, abych vás na závěr

– stejně jako při svém zvolení v březnu – ujistil, že se spolu se všemi členy Akademické rady budeme snažit o to, abychom co nejlépe sloužili a pomáhali našim pracovištím a abychom společným úsilím přivedli Akademii věd České republiky k dalšímu rozkvětu.

Děkuji vám za pozornost